

Ministerie van Veiligheid en Justitie
T.a.v. de heer mr. F. Teeven, staatssecretaris van veiligheid en justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

c.c. Vaste Commissie voor Veiligheid en Justitie

Bijlage(n) -
Behandeld door ing. C. Struijk
Onderwerp concept Besluit kwaliteitseisen curatoren, bewindvoerders en mentoren (AmvB)

Rijswijk, 9 februari 2012

Geachte heer Teeven,

Inleiding

Stichting CAV en Stichting de Rotonde willen u, naast de reactie van onze Branchevereniging BPBI, ook rechtstreeks benaderen over de concept Besluit kwaliteitseisen curatoren, bewindvoerders en mentoren. De beide stichtingen zijn grote, volledig zelfstandige en onafhankelijke kantoren en samen voor meer dan 2.500 mensen bewindvoerder of curator. Stichting de Rotonde is met name in de regio Rotterdam actief, Stichting CAV werkt landelijk met een zwaartepunt in de regio's den Haag, Amsterdam, Alkmaar/Haarlem en Utrecht.

Deze separate reactie is met name ingegeven door het feit dat de BPBI de belangen van al haar leden behartigt, grote en zeer kleine, en wij menen dat het concept besluit met name voor de grote bewindvoerders een aantal gevolgen heeft, waar we nog eens specifiek de aandacht voor willen vragen.

Wij willen eerst ingaan op de aanleiding van dit besluit, zoals in de toelichting is aangegeven en zullen daarna artikelsgewijs ingaan op het besluit.

Aanleiding

Met name stichting CAV is nauw betrokken geweest bij de nasleep van faillissementen van bewindvoerders, omdat zij in een aantal gevallen in nauw overleg met de betrokken kantons alle cliënten van die bewindvoerders hebben overgenomen. Wij zijn natuurlijk een groot voorstander van

strakkere kwaliteitseisen, omdat wij uit eerste oog hebben gezien wat voor een ellende dit met zich meebrengt.

Wij menen dat de in dit besluit geschetste oplossingen een stap in de goede richting zijn. Wij zien echter een groot bezwaar. Bij grotere kantoren is het risico heel beperkt dat binnen een jaar na het voldoen aan de geschetste kwaliteitseisen, faillissement volgt. De BPBI gaat in haar reactie heel nadrukkelijk in op de solvabiliteit als extra eis. Ook hiervoor geldt dat dat voor grote organisaties een mogelijke indicator kan zijn voor problemen. Maar een heel groot gedeelte van de curatoren/bewindvoerders zijn eenmanszaken, of zaken met hooguit 1 of 2 mensen personeel. Die zijn dus zeer afhankelijk van de aanwezigheid en het functioneren van de eigenaar of bestuurder. Bij de zaken waar wij bij betrokken waren, was het veelal een ziekte of probleem van juist die persoon, die tot de geleden schade leidde en dat is een situatie die binnen enkele maanden kan ontstaan en waar dit besluit of extra aandacht voor solvabiliteit dus geen oplossing voor biedt.

Maar altijd had de toezichthoudende kantonrechter signalen kunnen en moeten hebben dat er iets mis aan het gaan was. Klachten van cliënten bij het kanton, ontstaan van achterstanden in, maar ook de kwaliteit van, R&V's en boedelbeschrijvingen, niet adequaat reageren op vragen, niet verschijnen op zittingen, etc.

Wij menen dat ook meer aandacht voor het adequaat reageren op dergelijke signalen een belangrijk instrument is in het voorkomen van problemen bij, met name kleine, kantoren. Wij zien het risico dat door de nadruk die in dit besluit wordt gelegd op verklaringen van accountants en deskundigen, bij kantonrechters eerder minder dan meer aandacht komt voor signalen die zij nu al krijgen en die in het algemeen een zeer goede voorspeller zijn van grote problemen.

Nu dergelijke signalen in het verleden niet altijd adequaat opgepakt zijn en u zich met dit besluit ten doel stelt de kwaliteit van de curatele/bewindvoering te verbeteren, raden wij u ook aan bepaalde zaken binnen het toezicht beter te regelen. Zo zijn wij al jaren een voorstander van een centrale instantie die toeziet op curatele/bewindvoering. Hier kan door ervaring en centralisatie van specialistische kennis veel beter toezicht worden gehouden op de kwaliteit van curatoren/bewindvoerders. Zij kunnen vergelijken, zowel tussen kantoren, als ontwikkelingen binnen de individuele kantoren. Bovendien kunnen zij betere instrumenten ontwikkelen voor controle en risicomanagement en beter en sneller kennis en ervaring opbouwen om zo beter toezicht te houden, dan nu door individuele kantonrechters en griffiemedewerkers mogelijk is. Een controle zoals dit thans bij notarissen geregeld is, zou op zijn plaats zijn.

Artikel 4

Wij vinden onafhankelijkheid heel belangrijk. We zijn het dan ook volledig eens met dit artikel. Een curator/ bewindvoerder mag geen enkel (financieel) belang hebben bij een handeling die hij namens

een cliënt verricht. In de praktijk weten wij dat een aantal bewindvoerders onderdeel zijn van een zorginstelling of weliswaar een aparte rechtspersoon zijn, maar wel onder hetzelfde bestuur vallen of dezelfde “moeder” hebben. In de praktijk betekent dat bijvoorbeeld dat zo’n bewindvoerder facturen betaalt van onderdelen van dezelfde organisatie of combinatie van organisaties. (Voorbeelden hiervan zijn SCG Support Stichting Cliëntengelden van ASVZ en Stichting Bewonersgelden van Delta Psychiatrisch Centrum.)

Wij gaan er van uit dat dit artikel ook in deze situaties voorziet, maar in de toelichting worden wel voorbeelden genoemd, maar komt dit punt niet aan de orde. Wij adviseren u daarom in dit artikel specifieker op te nemen in welke verhouding de rechtspersoon van de curator mag staan met de rechtspersonen waar hij namens zijn cliënt (financiële) verhoudingen mee heeft. Zo u daar niet algemene richtlijnen voor kunt geven, zouden wij minimaal adviseren dat de curator/bewindvoerder in de in artikel 13 genoemde verklaringen, volledige openheid geeft over de positie die de rechtspersoon heeft ten opzichte van andere rechtspersonen, zodat de kantonrechter bij benoeming zich ervan kan vergewissen of er voor de betreffende cliënt sprake is van ongewenste belangenverstrengeling.

Artikel 5

Wij onderschrijven de reactie van de BPBI, waarin gesteld wordt dat een HBO opleidingsniveau absoluut noodzakelijk is voor het goed uitvoeren van de werkzaamheden. Op zich erkennen we dat het best mogelijk is dat in bepaalde, eenvoudige dossiers, een curator op MBO 4 niveau toereikend kan zijn. Maar wij menen dat het voor een benoemende kantonrechter nauwelijks mogelijk is om op basis van het verzoek en een korte zitting te bepalen of het een eenvoudig dossier is en bovendien is nooit vooraf in te schatten of een dossier dat nu makkelijk lijkt, op een later moment niet toch moeilijk wordt. Er kan zich immers altijd een probleem aandienen, van medische of verzorgingsaard, van juridische aard of cliënt kan zelf veranderen en moeilijker in de omgang worden.

Het risico van het benoemen van een te laag gekwalificeerde curator/bewindvoerder kan dusdanig ernstige gevolgen hebben voor de cliënt dat dat naar onze mening niet opweegt tegen het in de toelichting bij het besluit genoemde nadeel van het uitsluiten van curatoren/bewindvoerders van MBO 4 niveau. Het lijkt ons bovendien niet verstandig, mede gezien het feit dat het streven is dat er een (vertrouwens)band tussen met name curator en curandus ontstaat, te ontwikkelen, iemand te benoemen, die als er iets gebeurt waardoor het alsnog moeilijk wordt, onvoldoende deskundig is en dus of dienstverlening van onvoldoende niveau biedt, of ontslagen of vervangen moet worden.

Wij adviseren u dan ook met kracht de minimum opleidingseisen voor een professioneel curator/bewindvoerder te heroverwegen. Wij ondersteunen overigens de aanbeveling van de BPBI niet dat een post HBO opleiding gewenst zou zijn. Natuurlijk is het nodig dat bepaalde kennis binnen een organisatie geborgd is, of minstens dat een organisatie daar toegang toe heeft. Maar

opleidingsniveau gaat naar onze mening meer over de vaardigheid om overzicht te houden en denkniveau dan op het als persoon hebben van bepaalde specifieke kennis en deskundigheid.

Overigens gaat het bij grotere organisaties natuurlijk helemaal niet over het opleidingsniveau van de curator/bewindvoerder. Immers de rechtspersoon wordt benoemd en het kan natuurlijk niet de bedoeling van de wetgever zijn dat de kantonrechter bij benoeming bepaalt dat een medewerker van die rechtspersoon op MBO4 of HBO niveau het dossier moet gaan behandelen. Zoals ook door de BPBI geadviseerd, zien wij meer in een bepaling dat een bepaald percentage van de medewerkers, die deze werkzaamheden verricht, een bepaald opleidingsniveau bezit. Ook zou kunnen worden bepaald dat het opleidingsniveau van de medewerkers ter beschikking gesteld wordt van de kantonrechter, zodat die zich bij benoeming kan vergewissen van het feit dat de binnen het kantoor voldoende kennis en ervaring beschikbaar is om een bepaald dossier aan te kunnen.

Artikel 6

Wij zijn het volledig eens met het vastleggen van de doelstellingen en afspraken van de curatele/bewindvoering. Maar zeker als familie en verzorging daar een formele rol bij hebben, kan dat een tijdsintensieve operatie zijn. Door te stellen dat dit zo veel mogelijk voor de benoeming moet plaatsvinden, betekent wel dat als benoeming niet doorgaat, dat voor risico curator/bewindvoerder is. Immers een intakevergoeding is uitsluitend verschuldigd als de curator/bewindvoerder daadwerkelijk benoemd wordt. Naar schatting komt het in rond de helft van de gevallen waarin we benaderd worden, tot een daadwerkelijke benoeming. Het lijkt ons daarom niet reëel hogere eisen te stellen aan hetgeen de curator/bewindvoerder doet voordat hij zekerheid heeft dat er een vergoeding tegenover staat.

Het mag bovendien bekend zijn dat de vergoeding voor intake nu al niet voldoende is. Door hogere eisen te stellen en bovendien te vragen meer werkzaamheden te verrichten voor er zekerheid is over vergoeding en zonder de vergoeding navenant is verhoogd, trekt u naar onze mening een te zware wissel op de bedrijfsvoering van de professionele curator/bewindvoerder. Dit leidt natuurlijk zonder meer tot een daling van de kwaliteit van de dienstverlening aan de andere cliënten.

Ook andere aspecten die in dit artikel besproken worden, geven problemen. Zo wordt vaak een bewindvoerder of curator benoemd ingeval er ruzie is tussen familieleden. Het overleg en het handelen van de bewindvoerder vindt dan plaats via de Kantonrechter en het inschakelen van directe familieleden voor allerlei beslissingen verhoogt de ruzie's en geeft de Kantonrechter zoveel extra werk. Immers, deze familieleden klagen vervolgens bij de Kantonrechter dat niet aan hun wensen wordt voldaan. Zowel in het belang van de Kantonrechter als in het belang van de bewindvoerder dient er geen directie positie gegeven te worden aan de familie.

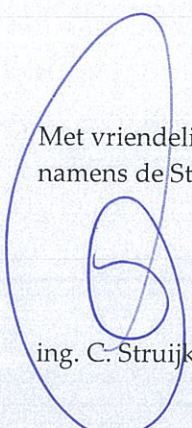
Artikel 7

De eerste bepaling, namelijk dat elke klacht in behandeling genomen moet worden, is in de praktijk onwerkbaar. Bestuurders en managers van de Rotonde en CAV hebben, onder meer als lid van de klachtencommissie van de BPBI, ruime ervaring in het afhandelen van klachten in de wereld van de bewindvoering.

Nu beperken de klachtenreglementen van (bijna) alle bewindvoerders en van de branchevereniging de kring van mensen die een klacht mogen indienen, tot de cliënt (of een daartoe door hem of haar gemachtigde) of de nabestaanden na overlijden. Door de kring van klagers uit te breiden, worden ook alle klachten van familieleden, burens en andere meer of minder goedwillenden, ontvankelijk en moeten dus conform reglement afgehandeld worden. De ervaring leert dat dit zal leiden tot een stortvloed aan klachten, omdat aanleiding van benoeming van een professionele curator/bewindvoerder vaak een diepe onmin in de familie is, en dus altijd wel iemand het niet eens is met een beslissing van de curator/bewindvoerder en vaak heel ver wil gaan zijn of haar gelijk te halen. Bijkomend probleem is dat een inhoudelijk ingaan op veel klachten niet mogelijk zal zijn, omdat een curator/bewindvoerder aan anderen dan de cliënt of de nabestaanden veel informatie niet mag geven, omdat daarmee de privacy van de cliënt in het geding komt. Hoe een klacht dan gemotiveerd gegrond of ongegrond verklaard kan worden, ontgaat ons daarom.

Het gewenste doel van een klachtenprocedure, reflectie op het eigen handelen, is hier niet bij gebaat. Dit leidt slechts tot extra werk en dus minder aandacht voor de cliënt. Wij kunnen ons voorstellen dat de kring van ontvankelijke klagers ook de aanvrager(s) van de curatele/onderbewindstelling omvat, iets wat in de praktijk bij veel bewindvoerders ook wel mogelijk is.

Met vriendelijke groet,
namens de Stichting CAV en Stichting de Rotonde

ing. C. Struijk, directeur